

Onderzoeksprogramma *Public Contracts: Law & Governance*

Scriptielijst

Opmerkingen vooraf

Dit document bevat een lijst van mogelijke scriptie-onderwerpen die verband houden met onderzoek dat wordt verricht binnen het [Centre for Public Contract Law & Governance](#) (CPC). Dat onderzoek wordt verricht door docenten die zijn verbonden aan de afdeling Staats- en bestuursrecht en de afdeling Privaatrecht.

De scriptielijst is bedoeld voor studenten die hun scriptie willen schrijven in het kader van de master Rechtsgeleerdheid binnen één van de volgende afstudeer-richtingen:

1. Jurist en Overheid
2. Bouwrecht
3. Privaatrecht

De scriptielijst sluit goed aan bij een vakkenpakket waarin één of meer van de volgende mastervakken voorkomen: Overheid en Privaatrecht; Overheid en aansprakelijkheid; Europees bestuursrecht; Omgevingsrecht; Aanbestedingsrecht; Verdieping Bouwrecht; Verdieping Contractenrecht; Verdieping Staats- en bestuursrecht.

Een scriptie kan aansluiten bij één van de vier centrale thema's waar het CPC onderzoek naar verricht. Die thema's zijn:

1. Contracteren met de overheid
2. Verdelen van schaarse rechten
3. Verdelen van verantwoordelijkheden op de markt
4. Governance: wetgeving en innovatie

Deze thema's worden elders in dit document nader toegelicht. Voor verschillende thema's geldt dat het mogelijk is te kiezen voor scriptieonderwerpen met een staats- en bestuursrechtelijke, een privaatrechtelijke dan wel een staats- en bestuursrechtelijke én privaatrechtelijke insteek:

1. Contracteren met de overheid
 - a. staats- en bestuursrechtelijke insteek
 - b. privaatrechtelijke insteek
 - c. staats- en bestuursrechtelijke én privaatrechtelijke insteek
2. Verdelen van schaarse rechten
 - a. staats- en bestuursrechtelijke insteek
 - b. privaatrechtelijke insteek
 - c. staats- en bestuursrechtelijke én privaatrechtelijke insteek
3. Verdelen van verantwoordelijkheden op de markt
 - a. staats- en bestuursrechtelijk insteek
 - b. privaatrechtelijk insteek
 - c. staats- en bestuursrechtelijke insteek én privaatrechtelijke insteek
4. Governance: wetgeving en innovatie

De bovenstaande indeling wordt ook gevolgd in de hiernavolgende lijst van mogelijke scriptie-onderwerpen. Die lijst is overigens niet limitatief en moet nadrukkelijk worden beschouwd als een 'ideeëngenerator'. Het zelf bedenken van een scriptie-onderwerp dat aansluit bij een van de hierboven genoemde thema's, wordt namelijk ten zeerste toegejuicht. Om dat laatste te faciliteren, wordt in de scriptielijst voor elk thema (1, 2, 3, 4) en voor elk type scriptie-onderwerp (a, b en c) telkens een aantal inhoudelijke criteria genoemd waaraan een scriptie dan zou moeten beantwoorden. Op basis daarvan kunnen studenten dus ook zelf een scriptie-onderwerp aandragen dat niet in de lijst staat vermeld maar mogelijk wel binnen een bepaald thema past. Verder bestaat de mogelijkheid om een scriptie te schrijven over zogenoemde 'hard cases'. Daarmee worden casestudies bedoeld die betrekking hebben op de toepassing van een juridisch vraagstuk in een complexe en actuele context. Kijk vooral ook eens rond op de website van het [CPC](#), waar verschillende concrete onderzoeksprojecten van het CPC worden beschreven en waar scripties goed bij zouden kunnen aansluiten.

Scripties die passen binnen de onderzoeksthema's van het CPC hebben betrekking op het juridische kader waarbinnen de overheid, burgers, bedrijven en het maatschappelijk middenveld moeten opereren om de belangen te kunnen realiseren die zijn gemoeid met overheidscontracten (thema 1) en/of het verdelen van schaarse rechten (thema 2) en/of het verdelen van verantwoordelijkheden op de markt (thema 3). Zo'n scriptie kan vanuit verschillende invalshoeken worden geschreven. Daarbij valt in het bijzonder te denken aan de verhouding tussen overheidsregulering en private regulering (zelfregulering), de verhouding tussen Europees recht en nationaal recht en – als het om een scriptie met een staats- en bestuursrechtelijk én privaatrechtelijke insteek gaat – de verhouding tussen publiek- en privaatrecht.

Bij wetgeving en innovatie (thema 4) zijn eveneens verschillende invalshoeken denkbaar. Zo kan het bijvoorbeeld gaan over de vraag op welke wijze de verbinding tussen wetgeving en ICT-gedreven uitvoering gelegd kan worden zodat ook geautomatiseerde besluiten te verantwoorden en uit te leggen zijn of de wijze waarop de invloed van digitalisering op maatschappij en economie via (overheids)regulering in goede banen kan worden geleid. Een vraag zou ook kunnen zijn of (en zo ja, hoe) inzichten uit andere wetenschappen, bijvoorbeeld inzichten uit de gedragswetenschappen over het doenvermogen van burgers, een vertaling zouden moeten krijgen in nieuwe wetgeving.

Het is mogelijk om voor een scriptie een staats- en bestuursrechtelijke of privaatrechtelijke invalshoek te kiezen, maar het is ook denkbaar om beide invalshoeken te combineren. De faculteit der Rechtsgeleerdheid kent aan deze zogeheten dubbelscripties echter geen extra studiepunten toe.

Studenten die belangstelling hebben voor het schrijven van een scriptie op het terrein van een van de hierboven genoemde thema's kunnen zich afhankelijk van de afstudeerrichting waarvoor de scriptie wordt geschreven melden bij de verantwoordelijke scriptiecoördinator:

- Jurist en Overheid: mw. mr. M.C. Wijnen (m.c.wijnen@vu.nl)
- Bouwrecht: prof.mr. C.E.C. Jansen (c.e.c.jansen@vu.nl)
- Privaatrecht: mr. M. Zilisky (m.zilinsky@vu.nl).

N.B.: Om af te studeren in twee afstudeerrichtingen moeten twee scripties geschreven worden. Het schrijven van één scriptie met bijvoorbeeld een gecombineerde invalshoek (zowel staats- en bestuursrecht als privaatrecht) volstaat in dat geval niet.

De scriptiecoördinator wijst vervolgens een scriptiebegeleider aan. Deze scriptiebegeleider verricht zelf ook onderzoek binnen het CPC. Een overzicht van deze onderzoekers is opgenomen in de bijlage.

Voor scripties die van goede kwaliteit zijn, bestaat de mogelijkheid deze onder begeleiding van de scriptiebegeleider(s) om te werken tot een wetenschappelijk artikel dat vervolgens voor publicatie in een tijdschrift kan worden aangeboden. Ook bestaat de mogelijkheid om een samenvatting van een dergelijke scriptie in het NJBlog / NJB te publiceren.

1. Thema: 'Contracteren met de overheid'

Veel contacten tussen de overheid aan de ene kant en burgers, bedrijven en het maatschappelijk middenveld aan de andere kant, monden uit in afspraken, overeenkomsten en andere soorten contracten. Wezenlijk voor dit soort afspraken is dat er een aspect van twee- of meezijdigheid in zit. Dit consensuele aspect kan meer of minder nadrukkelijk aanwezig zijn. Juist in een samenleving die door verschillende kabinetten als een "participatiesamenleving" wordt beschouwd, is het voor het recht van levensbelang om die afspraken met de overheid, hoe ook genaamd, stevig op het netvlies te hebben.

Het opmerkelijke is evenwel dat zowel in het Nederlandse recht als in zeer veel buitenlandse rechtsstelsels het overheidscontract tussen de wal en het schip dreigt te vallen. Dit heeft te maken met de onheldere juridische positie van het overheidscontract, dat zich bevindt op het grensvlak van publiekrecht en privaatrecht.

De volgende onderwerpen zijn voorbeelden van scriptie-onderwerpen die passen binnen het thema 'Contracteren met de overheid':

a. Staats- en bestuursrechtelijke insteek

Hier kan worden gedacht aan scripties waarin de zogenoemde publiekrechtelijke overheidscontracten (in het bijzonder bevoegdhedenovereenkomsten) centraal staan en waarbij de te beantwoorden probleemstelling een volledig staats- en bestuursrechtelijke insteek kiest:

1. Normering van publiekrechtelijke overheidscontracten (totstandkoming, geldigheid, binding etc.)
2. Rol van publiekrechtelijke overheidscontracten bij de besluitvorming ter uitvoering van het contract
3. Derden(-belanghebbenden) en publiekrechtelijke overheidscontracten
4. Rechtsmachtverdeling bij publiekrechtelijke overheidscontracten

5. Contractueel afstand doen van bezwaar en beroep bij de bestuursrechter
6. Naar een Europese Awb voor publiekrechtelijke overheidscontracten?
7. De rol en plaats van mediation (en (vaststellings)overeenkomsten) in het bestuursrecht

b. Privaatrechtelijke insteek

Hier kan vooral worden gedacht aan scripties waarin de zogenoemde privaatrechtelijke overheidscontracten centraal staan en waarbij de te beantwoorden probleemstelling een volledig privaatrechtelijke insteek heeft:

1. Privaatrechtelijke overheidscontracten en afbreken van onderhandelingen
2. Privaatrechtelijke overheidscontracten en inhoudstoetsing van algemene voorwaarden
3. Uitleg en aanvulling van privaatrechtelijke overheidscontracten
4. Privaatrechtelijke overheidscontracten en beperkende werking van redelijkheid en billijkheid
5. Privaatrechtelijke overheidscontracten en onvoorziene omstandigheden
6. Niet-nakoming van privaatrechtelijke overheidscontracten
7. Privaatrechtelijke overheidscontracten en de positie van derden
8. De hoedanigheid van de overheid als relevant gezichtspunt bij de invulling van open normen in het privaatrechtelijk overheidscontractenrecht
9. Mediation (en (vaststellings)overeenkomsten) in privaatrechtelijke overheidscontracten

c. Staats- en bestuursrechtelijke én privaatrechtelijke insteek

Scripties met een gecombineerde insteek binnen het thema 'Contracteren met de overheid' kiezen een probleemstelling vanuit de specifieke invalshoek van de verhouding tussen publiek- en privaatrecht. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kwesties waarbij de toepassing van privaatrechtelijke leerstukken interacteert met regels van publiekrecht. Maar men zou ook kunnen denken aan de vergelijking tussen twee ogenschijnlijk verschillende privaatrechtelijke en publiekrechtelijke leerstukken die in abstracto gemeenschappelijke kenmerken vertonen.

1. Eenzijdige rechtshandeling en besluit in vergelijkend perspectief: een relevant onderscheid?
2. Vergunning niet verlenen en afbreken van onderhandelingen door de overheid in vergelijkend perspectief
3. De gebondenheid van de overheid aan besluiten, toezeggingen en afspraken in vergelijkend perspectief
4. Uitleg van vergunningvoorschriften: een vergelijking met de uitleg van contracten
5. Privaatrechtelijke overheidscontracten en de betekenis van normen met een publiekrechtelijke herkomst (algemene beginselen van behoorlijk bestuur, grondrechten)
6. Publiekrechtelijke en privaatrechtelijke overheidscontracten en onvoorziene omstandigheden in vergelijkend perspectief

7. Niet-nakoming van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke overheidscontracten in vergelijkend perspectief
8. Publiekrechtelijke en privaatrechtelijke overheidscontracten en de positie van derden in vergelijkend perspectief
9. Mediation (en (vaststellers)overeenkomsten) in publiekrechtelijke en privaatrechtelijke overheidscontracten in vergelijkend perspectief
10. Naar een wettelijke regeling voor alle overheidscontracten: BW of Awb?
11. Naar een Europees BW of Awb voor alle overheidscontracten?

NB: Scripties passend binnen het thema 'Contracteren met de overheid' kunnen zich in het bijzonder ook toespitsen op onderwerpen die betrekking hebben op het bouw- en ruimtelijke ordeningsrecht. Afhankelijk van de gekozen insteek en de accenten die worden gelegd, kunnen deze scripties dan ófwel een staats- en bestuursrechtelijke, ófwel een privaatrechtelijke ófwel een gecombineerde insteek hebben:

1. De verdeling van informatierisico's bij bouwcontracten met de overheid op basis van bouwteam, geïntegreerde bouworganisatievormen (DB, DBM, DBFM(O)) en alliantie
2. De verdeling van publiekrechtelijke risico's bij bouwcontracten met de overheid op basis van bouwteam, geïntegreerde bouworganisatievormen (DB, DBM, DBFM(O)) en alliantie
3. De toekomstige rol van private kwaliteitsborging in relatie tot het gemeentelijk bouw- en woningtoezicht
4. De toekomst van private kwaliteitsborging in relatie tot het contracten- en aansprakelijkheidsrecht in de bouw
5. Onvoorziene omstandigheden in PPS contracten en de vermeende toegevoegde waarde van PPS om risico's te delen met de markt in crisistijd
6. Coherentie en consistentie van standaardvoorwaarden in de bouw

2. Thema: 'Verdeling van schaarse rechten'

De overheid verdeelt talloze soorten rechten: het recht op subsidie; het recht om een bus-, boot- of treinverbinding te mogen exploiteren (denk aan de concessie voor de exploitatie van het hoofdrailnet die aan de NS is gegund); parkeer- of taxi-vergunningen; het recht om op zondag een winkel open te mogen houden; het recht om kopieerapparaten, schoonmaakdiensten of een nieuwe snelweg aan de overheid te mogen leveren; het recht om een stuk grond van de overheid te mogen kopen; de vergunning om kansspelen aan te bieden; de vergunning voor bijzondere medische verrichtingen, etcetera. Een wezenskenmerk van die rechten is dat zij veelal schaars zijn: de overheid kan en wil om uiteenlopende redenen slechts een beperkt aantal van deze rechten toekennen. Het is vanwege deze schaarste dat een verdelingsvraagstuk rijst, waarbij de overheid meer dan eens een dikke vinger in de pap heeft.

Er zijn verschillende methoden op basis waarvan de overheid dit soort schaarse rechten kan verdelen. Veelal gebeurt dit aan de hand van een (door de wetgever gereguleerde) competitie, maar dit is niet steeds het geval. Te denken valt aan een

veiling of een aanbesteding, maar ook aan een loting, de toepassing van het principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt', etcetera.

Traditioneel worden in het recht dergelijke overheidsverdelingsvraagstukken bestudeerd in het kader van het overheidscontractenrecht, meer in het bijzonder in het kader van het aanbestedingsrecht. Dit is niet alleen in Nederland het geval maar ook in andere rechtsstelsels. De cirkel kan echter ruimer worden getrokken: ook overheidsallocatie die uitmondt in een eenzijdige overheidstoekenning (bijv. een vergunning, een financiële tegemoetkoming zoals een subsidie) valt onder de verdeling van schaarse rechten door de overheid.

Hard cases binnen het thema 'Verdelen van schaarse rechten' kunnen bijvoorbeeld verband houden met niet-evidente schaarste (ruimtelijk ordeningsrecht) de complexiteit van de verdeling (radiofrequenties), het niet-economische karakter van de activiteit (gezondheidszorg), de mogelijkheid van inbesteding (openbaar vervoer, kansspelen) of prejudiciële vragen die zijn gesteld.

De volgende onderwerpen zijn voorbeelden van scriptie-onderwerpen die passen binnen het thema 'Verdelen van schaarse rechten':

a. Staats- en bestuursrechtelijke insteek

Hier kan vooral worden gedacht aan scripties waarin de verdeling door de overheid van schaarse publieke rechten centraal staat en waarbij de te beantwoorden probleemstelling een staats- en bestuursrechtelijke insteek kiest:

1. Europees bestuursrecht: verdeling van schaarse publieke rechten en mededingingsrecht
2. Europees bestuursrecht: verdeling van schaarse publieke rechten en staatssteun
3. Europees bestuursrecht: verdeling van schaarse publieke rechten en vrij verkeer
4. Inbesteding van schaarse publieke rechten
5. De betekenis van Afdelingsuitspraak Speelautomatenhal Vlaardingen (2016) voor de verdeling van schaarse subsidies
6. Wijziging van schaarse publieke rechten: juridische (on)mogelijkheden
7. Intrekking van schaarse publieke rechten (incl. aanverwante mechanismen, zoals gedwongen verkoop)
8. Verdeling van schaarse publieke lasten (openbare-dienstverplichtingen)
9. Bestuursprocesrecht: adequate geschilbeslechting bij de verdeling van schaarse publieke rechten
10. De regulering en toepassing van schaarse rechten in de praktijk bij gemeenten (of andere overheden)
11. De praktijk (kwantitatief en kwalitatief) van het gebruik van het provinciaal inpassingsplan
12. Het waarborgen van lokale belangen en de opsporing en winning van delfstoffen

b. Privaatrechtelijke insteek

Hier kan vooral worden gedacht aan scripties waarin de verdeling door de overheid van schaarse privaatrechtelijke rechten centraal staat. Het gaat dan overigens niet alleen om de aanbesteding van zogenoemde overheidsopdrachten, waarbij de overheid goederen, diensten en bouwprojecten *inkoopt*. Ook wanneer de overheid zelf roerende dan wel onroerende zaken of daarvan afgeleide rechten wil *verkoopen*, kan sprake zijn van schaarse privaatrechtelijke rechten. In een dergelijk geval zal de overheid dergelijke rechten kunnen verdelen door deze te veilen. Voor al deze schaarse rechten geldt dan dat de te beantwoorden probleemstellingen vooral betrekking hebben op de wisselwerking tussen het aanbestedingsrecht (*inkoop*) dan wel het beginsel van het bieden van gelijke kansen (*verkoop*) enerzijds en het verbintenisrecht anderzijds. Voor scriptie-onderwerpen over inkoop door de overheid via aanbestedingen geldt als regel bovendien dat daarin een sterke Europeesrechtelijke component is vertegenwoordigd:

1. Private aanbesteding: grondslag voor gebondenheid
2. Private aanbesteding en de aanbesteding van overheidsopdrachten in vergelijkend perspectief
3. De juridische kwalificatie van de aanbestedingsverhouding
4. Toelichten, wijzigen en intrekken van inschrijvingen in aanbestedingsrechtelijk en verbintenisrechtelijk perspectief
5. Aanbesteding van privaatrechtelijke overheidsopdrachten en afbreken van onderhandelingen
6. De klachtplicht van gegadigden en inschrijvers in aanbestedingsrechtelijk en verbintenisrechtelijk perspectief
7. Doorwerking van het aanbestedingsrecht in een na een aanbestedingsprocedure tot stand gekomen overeenkomst: uitleg, aanvulling en beperking van de overeenkomst
8. Doorwerking van het aanbestedingsrecht in een na een aanbestedingsprocedure tot stand gekomen overeenkomst: inhoudstoetsing van algemene voorwaarden
9. Doorwerking van het aanbestedingsrecht in een na een aanbestedingsprocedure tot stand gekomen overeenkomst: onvoorziene omstandigheden
10. Doorwerking van het aanbestedingsrecht in een na een aanbestedingsprocedure tot stand gekomen overeenkomst: wijziging van de overeenkomst
11. Noodzaak en mogelijkheid voor dwingendrechtelijke regels voor het vaststellen en aanpassen van de canon bij erfpacht
12. De aanbesteding van bouwcontracten met de overheid op basis van bouwteam, geïntegreerde bouworganisatievormen (DB, DBM, DBFM(O)) en alliantie

NB: Een privaatrechtelijke scriptie binnen het thema 'Verdelen van schaarse rechten' kan zoals hiervoor aangegeven ook betrekking hebben op de veiling van roerende of onroerende zaken door de overheid. Scriptie-onderwerpen kunnen dan worden gevonden door in de hierboven weergegeven lijst het woord 'aangebesteding' te vervangen door 'veiling'.

c. Staats- en bestuursrechtelijke én privaatrechtelijke insteek

Scripties met een gecombineerde insteek binnen het thema 'Verdelen van schaarse rechten' kiezen een probleemstelling vanuit de specifieke invalshoek van de verhouding tussen publiek- en privaatrecht. Daarbij kan in het bijzonder worden gedacht aan scripties waarin een vergelijkende analyse wordt gemaakt op basis van vragen die zowel bij de verdeling van schaarse publieke als schaarse privaatrechtelijke rechten kunnen rijzen.

1. De aanbestedende dienst (Aanbestedingswet) vergeleken met het bestuursorgaanbegrip (Awb)
2. Aanbestedingsrecht en veilingrecht in vergelijkend perspectief
3. Aanbestedingsrecht en het motiveringsbeginsel: de betekenis van art. 1.4 Aanbestedingswet
4. De juridische status van de Gids Proportionaliteit
5. Wijziging van schaarse publieke en private rechten in vergelijkend perspectief
6. Aanbesteding en PPS
7. Dienstenconcessies en de rechterlijke toegang: civiele rechter of bestuursrechter?
8. Verbetering van de rechtsbescherming: toegang tot de rechter bij de verdeling van publieke en private rechten in vergelijkend perspectief in geval (bv. Grossmann-verweer)
9. Verbetering van de rechtsbescherming: een vergelijking van de materiële beoordeling van het geschil
10. Verbetering van de rechtsbescherming: een vergelijking van de uitspraakbevoegdheden van de rechter
11. De meerwaarde van erfpacht ten opzichte van de instrumenten van het ruimtelijke ordeningsrecht?
12. De meerwaarde van erfpacht ten opzichte van de instrumenten van het volkshuisvestingsrecht?
13. De betekenis en reikwijdte van het Didam-arrest (HR 26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778) voor gemeentelijke gronduitgifte / de verkoop van (on)roerende zaken door de overheid.

3. Thema: 'Verdeling van verantwoordelijkheden op de markt'

In het recht worden zowel publieke als private belangen beschermd. De grens tussen private en publieke belangen is vloeïend, Veiligheid van producten die op de handel worden gebracht, zoals speelgoed, is bijvoorbeeld een (privaat) belang van consumenten, maar is ook een belang voor de samenleving als geheel, dus een publiek belang. Verantwoordelijkheden voor het beschermen van private of publieke belangen worden in het recht zowel bij private partijen als bij de overheden neergelegd. De verdeling van deze verantwoordelijkheden zijn steeds in beweging. Aan de ene kant krijgen overheden een grotere rol bij het beschermen van belangen van bepaalde marktpartijen. Aan de andere kant krijgen partijen op verschillende markten meer verantwoordelijkheden of nemen zij deze zelf bij het bewa-

ken van bepaalde belangen en wordt aan zelfregulering een belangrijke rol toegekend. Dit zien wij bijvoorbeeld op het gebied van openbare orde en veiligheid – waarbij de rol van bijvoorbeeld woningcorporaties en de KNVB belangrijk is geworden – of van het bouwen – waar certificering van bouwproducten (zoals dakpannen en bakstenen) en private kwaliteitsborging van bouwwerken een belangrijke functie vervullen. Ook zien wij dat de overheid op ruimere schaal gebruik van marktwerking om bepaalde publieke belangen te realiseren, zoals in het kader van de gezondheidszorg en het streven naar een duurzame en inclusieve samenleving.

Gedeelde verantwoordelijkheden van private partijen en overheden voor het beschermen van bepaalde belangen brengen ook mee dat de grenzen tussen privaaten bestuursrecht vloeiend worden.

Als het gaat om wie op welke wijze bepaalde belangen kan of moet beschermen, doen zich in het privaatrecht en het bestuursrecht vergelijkbare vragen voor. Aan welke eisen moet degene die verantwoordelijkheden voor borging van die belangen heeft voldoen, gelet het belang van (democratische) legitimatie van regels en beslissingen en transparantie en de werking van de interne markt van de Europese Unie? Worden belangen van zwakkere marktpartijen of publieke belangen als bescherming van het milieu, duurzaamheid en veiligheid van producten of van gezondheid voldoende beschermd?

De volgende onderwerpen zijn voorbeelden van scriptie-onderwerpen die passen binnen het thema ‘Verdelen van verantwoordelijkheden op de markt’:

a. Staats- en bestuursrechtelijke insteek

1. CE-markering en verklaring van overeenstemming van een fabrikant als bedoeld in EU-recht en resterende ruimte voor private keurmerken
2. De rol van certificaten in besluitvorming door bestuursorganen (vergunningverlening, subsidiëring, handhaving; toegespitst op een deelterrein)
3. De betekenis van (EU-)mededingingsregels voor normalisatie
4. De betekenis van (EU-)mededingingsregels voor certificering
5. De betekenis van beginselen van behoorlijke wetgeving bij gebruikmaking van normalisatie door de wetgever
6. Certificering: laveren tussen vertrouwelijkheid en openbaarheid
7. Normalisatie en/of certificering en het vrij verkeer van goederen en diensten
8. Maatstaven voor juridische kwaliteit van certificering (wat is de betekenis van onder meer betrouwbaarheid, transparantie en legitimiteit?)
9. Toezicht op de Raad voor Accreditatie (zelfstandig bestuursorgaan), die certificerende instellingen accrediteert: wie heeft welke bevoegdheden?
10. De Raad voor Accreditatie tussen vertrouwelijkheid en openbaarheid (Wob)
11. De Raad voor Accreditatie en de betekenis van de regels voor besluitvorming in de Awb
12. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen: verschuivingen in aansprakelijkheden en verantwoordelijkheden
13. De uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden door private instellingen. (Dit kan d.m.v. delegatie, mandaat of attributie. Hierbij kan het gaan om verschillende soorten publiekrechtelijke bevoegdheden zoals bijvoorbeeld

subsidieverstrekking (SCE-zaken) of het innen van bepaalde heffingen (CBB-zaken). Door het analyseren van jurisprudentie kan onderzocht worden op welke manier een stichting bijvoorbeeld aan haar openbaar gezag komt.

b. Privaatrechtelijke insteek

1. Inkopen en aanbesteden in het sociaal domein
2. Duurzaam inkopen en aanbesteden
3. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen: verschuivingen in aansprakelijkheden en verantwoordelijkheden

c. Staats- en bestuursrechtelijke én privaatrechtelijke insteek

1. Aansprakelijkheid van certificerende instellingen voor falend toezicht
2. Gedragscodes in het privaatrecht en het publiekrecht
3. Gereguleerd contractenrecht: publiekrechtelijke regelgeving ten aanzien van privaatrechtelijke verhoudingen, zie bijvoorbeeld de regels die zien op contracten in de energiesector
4. Privaatrechtelijke handhaving van mededingingsrecht
5. De inzet van privaatrecht in het kader van handhaving van de openbare orde
6. Privatisering: de verkoop van aandelen door gemeentelijke energiebedrijven
7. Privatisering: de betekenis en reikwijdte van het Didam-arrest (HR 26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778) voor de verkoop van aandelen door de overheid
8. Semipublieke organisaties en de Wet open overheid
9. Toezicht op toegelaten of erkende maatschappelijke instellingen, zoals woningcorporatie, onderwijsinstellingen, etc.
10. Netbeheerders voor gas en elektriciteit zijn overheidsvennootschappen. De aandeelhouders zijn lagere overheden. Meestal gemeenten. Hoe kunnen de Gemeentebesturen invloed uitoefenen op 'hun' netbeheerders?
11. De nieuwe rol van de regeringswaarnemer. KLM krijgt voor 3,4 miljard euro aan steun. Daar staat wel tegenover dat de Staat een 'agent' benoemt die toezicht houdt in het belang van de Staat. Wat is de rechtspositie van deze toezichthouder? Het is geen overheidscommissaris; is het wel een regeringswaarnemer?
12. Voorontwerp Besloten vennootschap met een maatschappelijk doel
13. Big Tech en de democratische rechtsstaat. Hoe kunnen burgers waarborgen ondervinden tegenover de enorme machtspositie van Big Techbedrijven? Het onderwerp Big Tech in de democratische rechtsstaat kan vanuit verschillende thema's worden onderzocht en leent zich dus voor scripties met verschillende invalshoeken. Gedacht kan worden aan de volgende thema's: constitutionalisering (in hoeverre zijn Big Tech bedrijven gebonden aan de waarden van de democratische rechtsstaat?); grondrechten (waaronder privacy bescherming en de AVG); legaliteit; publieke verantwoording; (Europees) mededingingsrecht (denk aan Digital Services Act en de Digital Markets Act).

4. Thema: Governance: wetgeving en innovatie

De samenleving innoveert steeds sneller. Denk aan de impact van de digitalisering, en natuurlijk ook daarbuiten. Dat vraagt snel schakelen en het inspelen op deze

ontwikkelingen door de wetgever. Binnen dit thema kijken wij naar wat nodig is om de verbinding tussen ICT en wetgeving te verbeteren en naar wat dat betekent voor het geautomatiseerd nemen van beslissingen door de overheid. Verder gaat veel aandacht uit naar experimenteerwetgeving; wat kan daarvan worden geleerd voor nieuwe wetgeving?

De volgende onderwerpen zijn voorbeelden van scriptie-onderwerpen die passen binnen het thema 'Governance: wetgeving en innovatie':

1. Gevolgen van digitalisering voor het wetgevingsproces
2. Menselijke maat en maatwerk in digitale processen
3. De relatie tussen algoritmen en beleidsregels
4. Digitalisering en wetgevingstechniek
5. Regulering van elektronische identiteiten
6. Mogelijkheden van en beperkingen aan hergebruik van overheidsgegevens
7. De wet en het doenvermogen van de burger
8. Experimenteerregelgeving
9. Hardheidsclausules in wetgeving

Bijlage: overzicht van onderzoekers die deelnemen aan het onderzoeksprogramma *Public Contracts: Law & Governance* en die als scriptiebegeleiders kunnen optreden

Afdeling Staats- en bestuursrecht

- Mr. M.R. Botman
- Mr. M. Coerts
- Prof. mr. M.A.M. Dieperink
- Mr. L.C. Groen
- Mr. P.J. Huisman
- Prof. mr. M.J. Jacobs
- Mr. N. Jak
- Mr. M.H.A.F. Lokin
- Prof. dr. A.R. Neerhof
- Prof. mr. F.J. van Ommeren
- Mr. A.E. van Rooij
- Mr. L.A.J. Spaans
- Prof. mr. E. Steyger

Afdeling Privaatrecht

- Mr. P.S. Bakker
- Prof. mr. C.E.C. Jansen
- Mr. Y.P. Kamminga
- Mr. C.B.P. Mahé
- Mr. S. Prent
- Mr. S. Stuij